

Akademikerne er glade for viktige gjennomslag i regjeringsplattformen



Foto: Akademikerne

Akademikernes leder Kari Sollien er glad for å se at mange av Akademikernes innspill til regjeringserklæringen er ivarettatt.

– Regjeringen har et helhetlig perspektiv på arbeidslivspolitikken, og jeg glad for både fokus på å få ned midlertidigheten og satsing på selvstendig næringsdrivende. På kunnskapsfeltet går plattformen langt i å desentralisere utdanningstilbudene. Vi er bekymret for at det kan gå på bekostning av kvalitet, sier Sollien.

Sollien ser frem til et tett samarbeid med den nye regjeringen, og er glad for at erklæringen er så tydelig på verdien av trepartssamarbeidet, og på ambisjoner om å fornye og forsterke det.

– Den nye regjeringen tar den høye midlertidigheten i academia på alvor. Vi forventer nå at de følger raskt opp i praksis. Arbeiderpartiet har lovet å fjerne adgangen til midlertidig ansettelse i arbeidsmiljøloven i løpet av de første 100 dagene. Vi mener det haster like mye for forskere å få et tryggere arbeidsliv, sier Sollien.

– Jeg er glad for å se at regjeringen prioriterer gründere og frilansere så høyt som de gjør. Norge er avhengig av at folk tør å satse på gode ideer og sykepengene, pensjon og inntektssikring må være på plass, sier Sollien.

– Med den lave ledigheten vi har nå, har vi en veldig god mulighet til å inkludere flere i arbeidslivet. Jeg oppfatter et regjeringen vil ta tak i flere av forslagene fra det partssammensatte Sysselsettingsutvalget her. Det er bra, sier Sollien.

Regjeringen varsler også at de ønsker å forbedre sykelønnsordningen, ikke bare for arbeidstakere, men også for selvstendi-

ge og frilansere. De konkretiserer ikke på hvilken måte. Akademikerne er glad for at regjeringen vil ivareta alle, og er klare til å bidra i konkretiseringen.

Akademikerne er videre opptatt av forskningssatsingen til den nye regjeringen, og mener at forskningsinnsatsen må økes til 1,25 prosent av BNP. Her leverer ikke regjeringen. Sollien etterlyser også en større offensivitet på forskningsinstituttene vegne. Det er imidlertid positivt at de vil øke næringslivets satsing på forskning og utvikling.

Akademikerne har tidligere vært tydelig på at studiestøtten må økes til 1,5 G, og er skuffet over at regjeringen ikke har høyere ambisjoner på studentenes vegne. Sollien roser imidlertid regjeringen for å ville trappe opp antallet studieplasser innenfor områder som realfag, IKT og medisin.

12 prosent vekst i publisering i Norge

Norske forskere publiserer mer enn noen gang før, og veksten er større enn i de fleste andre europeiske land, skriver Forskerforum.

Forskningsrådet la i slutten av oktober frem Indikatorrapporten 27. oktober, som gir en oversikt over forskning i Norge og internasjonalt.

Ifølge rapporten bidro norske forskere til 22.823 artikler i fjor, som er 0,5 prosent av verdens samlede vitenskapelige publisering. (Se nederst i saken for å finne siteringsindeks for de institusjonene som publiserer mest.)

I rapporten beregnes det også hvor mye artiklene blir sitert av andre forskere, som gir et mål på hvor viktige artiklene er for videre forskning. Artiklene publisert i 2018 og 2019 ble sitert 20 prosent over verdensgjennomsnittet, slik at Norge er nummer 10 på siteringer blant de 43 landene i verden som publiserer mest. Dermed kommer Norge omtrent likt ut som Finland og Sverige, og under Danmark.

Universitetet i Oslo hadde over 6800 publiseringspoeng i 2020. NTNU kommer like bak, og til sammen sto de to for nesten halvparten av publiseringspoengene ved

universiteter og høyskoler. Men antall publiseringspoeng er ikke alt. Ifølge indikatorrapporten ligger Universitetet i Bergen bare marginalt under Universitetet i Oslo på siteringsindeksen og de har tilnærmet lik andel høyt siterte artikler.

Den aller høyeste siteringsindeksen er det imidlertid Folkehelseinstituttet som har.

Rapport om helserisiko ved bruk av e-sigaretter



Foto: Vay Images

Folkehelseinstituttet (FHI) har utgitt rapporten Health risks associated with the use of electronic cigarettes: an interactive research map, og sier de på en systematisk og vitenskapelig måte har undersøkt og laget et interaktivt forskningskart over eksisterende litteratur om helserisiko knyttet til bruk av e-sigaretter. Vi inkluderte 1482 publikasjoner. Siden flere av disse kan ha rapportert fra mer enn ett studiedesign, for eksempel både resultater fra studier med mennesker og dyreforsøk, er antall studiedesign inkludert i alt 1760. Effekter på luftveier og lunge, hjerte- og karsystemet samt andre utfall (ikke angitt i annen kode) var det som oftest ble rapportert.

Svært få studier på mennesker ble publisert årene etter introduksjonen av e-sigaretter i 2007, men fra 2013 var det en økning. Innledningsvis var kasusrapporter etterfulgt av tverrsnittstudier de vanligste studietypene. Vi identifiserte 41 randomiserte kontrollerte studier (RCT). Dette studiedesignet er den «strengeste» metoden for å påvise en årsakssammenheng mellom intervensjon (her bruk av e-sigaretter) og utfall. Bare en av RCT-ene hadde en oppfølgingstid på seks måneder eller mer. Av de 105 andre studiene med kontrollgruppe var det bare seks studier med oppfølgingstid lenger enn over to år. I hvilken grad e-sigaretter kan forårsake

helseskader som utvikles etter lengre tids bruk er dermed uavklart.

Det interaktive forskningskartet gir en visuell oversikt over områder med mange, noen eller ikke-eksisterende vitenskapelig dokumentasjon. De identifiserte kunnskaps-hullene kan indikere hvor fremtidig forskning bør settes inn.

Forskningskartet synliggjør hvilken forskning som finnes, det viser ikke kvaliteten på studiene, størrelsen eller alvorlighetsgraden på helserisikoen ved bruk av elektroniske sigaretter, skriver FHI.

Tegn til økt forbruk av frukt og grønt



Foto: iStock Images

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) presenterte onsdag 20. oktober de nyeste tallene for forbrukerutviklingen for frukt- og grøntkonsum i Norge i 2021. Undersøkelsen heter 5 a day Europe og viser utviklingen i Norge sammenlignet med andre europeiske land.

Tallene for 2020 viser at koronapandemien hadde negativ innvirkning på hvor mye frukt, bær og grønnsaker hver enkelt av oss spiser. Færre restaurantbesøk og bortfall av kantineordninger på arbeidsplassen som følge av hjemmekontor var viktige forklaringsfaktorer, sier analysesjef Tore Angelsen i OFG.

– Tallene for september 2021 viser at den negative utviklingen er i ferd med å flate ut.

Det at vi nå er tilbake på kontoret og bruker kantinetilbudet og at vi tar i bruk restauranter og andre spisesteder igjen, har en positiv innvirkning på forbruket, fortsetter Tore Angelsen.

Det er kun 22 prosent nordmenn som vanligvis spiser anbefalt mengde frukt, bær og grønnsaker, som er «fem om dagen». Kvinner er betydelig bedre enn menn, og det er dobbelt så mange kvinner som menn som spiser den anbefalte mengde med frukt og grønt. Kvinner har hatt en økning i forbruk av frukt og grønt fra september 2020 til september 2021, mens forbruket til menn er uforandret.

Standardiserte tobakkspakninger hadde liten eller ingen effekt

I 2018 innførte regjeringen krav om standardisert emballasje på all snus og røyk. Målet var å gjøre pakkene mindre attraktive. Spesielt ønsker man å unngå at unge begynner å røyke og snuse.

En ny studie gjort med forsker Torleif Halkjelsvik ved Folkehelseinstituttet (FHI) i spissen viser en mulig, svak nedgang i antall røykere som kan kobles til de standardiserte pakningene.

– Det jeg er rimelig sikker på er at standardiserte pakker ikke har ført til en nedgang i snusbruk blant menn. Det slår vi fast som det sikreste resultatet. Alt annet er ganske usikkert, sier Halkjelsvik til forskning.no.

Det ligger imidlertid en nedgang i bunnen. Den er tatt hensyn til i studien, forteller han. Halkjelsvik og kollegene har undersøkt om de standardiserte pakningene påvirker nedgangen den ene eller den andre veien.

I studien brukte han og kollegene tall fra flere typer undersøkelser. Noen anser han

som mer troverdige enn andre. De har sett på prosentvis endring for de mest troverdige tallene, og alle tallene samlet. Tallene gjelder for 18 måneder etter innføringen av de standardiserte pakkene. De inkluderer nordmenn mellom 16 og 79 år.

Modellen der alle undersøkelsene var med, var også den mest lovende. De tallene viste et halvt prosentpoeng nedgang i antall røykere, fra omtrent ti prosent.

De brukte også en modell som kun hadde med tall fra SSB. Der var det et utvalg på 47 000 personer. Den anser Halkjelsvik som mer troverdig. Modellen forskerne lagde ut fra SSB-tallene, viser null nedgang i antall røykere som skyldes de militærgrønne pakkene.

For snus viste estimatene at de nye boksene ikke førte til økt bruk – når alle data var tatt med.

Med data av høyere kvalitet var resultatet en oppgang på to prosent for menn og ingen endring for kvinner.

Halkjelsvik spør seg om den grønne snusboksen egentlig er stygg nok. Kanskje er det tvert om? I 2018 kunne NRK melde at snusboksene fikk designskryt.

Storbritannia var tidligere ute med å innføre standardisert emballasje på tobakk. Sigarettpakken er i samme grunnfarge som den norske, men advarslene er mer synlige på de britiske pakkene. De britiske røykpakkene har bildet øverst på for- og baksiden av pakken. I Norge er det kun på baksiden.

REFERANSE

1. Halkjelsvik, Torleif., Gasparri, Antonio., Vedøy, Tord Finne. (2021). The short-term impact of standardised packaging on smoking and snus use in Norway. Nicotine & Tobacco Research.

TannSpes

TannlegeSpesialistene i Oslo

tlf: 22 20 50 50 post@tannspes.nhn.no www.tannspes.no

RAGNAR BJERING
Kjeveortoped, PhD

ANDERS VALNES
Kjeve- og
ansiktsradiolog

KARL IVER HANVOLD
Oralkirurg, kjevekirurg

BANO SINGH
Tannlege, PhD

BJØRN EINAR DAHL
Protetiker, PhD



Foto: UiO